

O priimku *Simčič*

Marko Snoj

Slovenska akademija znanosti in umetnosti, II. razred
za filološke in literarne vede, Novi trg 3, SI 100 Ljubljana

Priimek *Simčič* je danes najpogostejši na Goriškem, kjer se s 407 nosilci uvršča na 17. mesto, dokaj razširjen je še v osrednji in jugozahodni Sloveniji, medtem ko ga v Podravju, kjer je bil rojen slavljeneč in kjer ga prav za Maribor evidentira adresar iz leta 1935, zdaj ni več. Statistični urad Republike Slovenije navaja, da je pri nas ta čas 822 nosilcev tega priimka.

A moj namen ni pisati o razširjenosti in pogostnosti priimka *Simčič*, temveč o njegovem etimološkem izvoru, tega pa se je treba lotiti s tiste strani, na kateri je bil narejen. V slovenščini in srednjeevropskem prostoru sploh so priimki nastajali deloma že v visokem, večinsko v poznem srednjem veku, deloma pa še v novem. Nastajali so v znanih družbenih in ekonomskih okoliščinah po ugotovljenih ali vsaj ugotovljivih imenotvornih procesih iz imenskih osnov, ki jih z etimološko onomastično metodo lahko precej natančno opredelimo celo v primerih z nepopolno zgodovinsko dokumentacijo.

Večina priimkov je nastala po konverziji iz občnih samostalnikov, npr. *šuštar* 'čevljar' – *Šuštar*, iz vzdevkov, npr. *medved* – *Medved*, ali s tvorbo iz že obstoječih lastnih imen, predvsem s priponami, ki v veliki meri že povedo, kaj je lahko v osnovi. Obravnavani priimek ima pripono *-ič*, ki skoraj enoznačno pove, da je po izvoru patronimik, da je torej v osnovi osebno ime očeta prvega nosilca tega priimka.⁶ Iz tega sklepamo, da je priimek tvorjen iz osebnega imena **Simko*⁷ in da torej prvotno označuje Simkovega⁸ sina, pri čemer je osebno ime *Simko* s hipokoristično pripono *-ko* tvorjeno iz naglašene zloga krstnega imena *Simon*, ki prek grškega *Σίμων* izvira iz svetopisemskega *Šimôn* z etimološkim pomenom '(Bog) je uslišal'.⁹ Pravzaprav je izvorno hebrejsko ime sovpadlo s starogrškim *Σίμων*, ki je bilo v Grčiji znano že davno pred judovskim vplivom. Pristno grško ime je

⁶ Vsaka senca dvoma o izvornem patronimiku odpade, ko z našim priimkom primerjamo enako, a vzporedno tvorjenega hrvaškega *Simčič* z mehkim *-ć* na koncu. Priimek je na Hrvaškem pogost predvsem na Reki in v njeni okolici.

⁷ Manj verjetno **Simec*.

⁸ Manj verjetno *Simčevega*.

⁹ Prvi znani nosilec je drugi sin Jakoba in Lee: »Spet je zanosila in rodila sina. Rekla je: 'Gospod je slišal, da sem zapostavljena, in mi je dal še tega.' Dala mu je ime Simeon.« – Sveto pismo, 1 Mz 29,33.

tvorjeno iz pridevnika $\sigma\mu\acute{o}\varsigma$, ki pomeni 'toponos'. Kljub temu sovpadu imamo ime *Simon* za svetopisemsko, saj je samo svetopisemsko ime tudi svetniško in kot tako od tridentinskega koncila v Rimskokatoliški cerkvi tudi dovoljeno krstno.

Če obrnemo perspektivo in imenotvorno dogajanje prikažemo od spodaj navzgor, je priimek *Simčič* nastal takole.

Krstno, po izvoru svetopisemsko ime *Simon* je imelo klicno obliko *Simko*.¹⁰ Pripona *-ko* je v slovenščini in drugih slovanskih jezikih v rabi tudi za tvorbo klicnih oblik imen iz podstav domačega ali tujega izvora. Imenotvorni algoritem v večini primerov določa, da je novo ime tvorjeno iz naglašene zloga praviloma večzložnega krstnega imena in pripone *-ko* za moške oziroma *-ka* za ženske. Tako iz imena *Janez* dobimo *Janko*, iz *Benjamin* dobimo *Benko*. Izmed domačih je treba na prvem mestu omeniti slavljenčevo rojstno ime *Zorko* iz *Zorislav*, ki je pri nas tudi priimek, podobno kot *Cvetko* in *Cvetka* iz *Cvetoslav* ali *Cvetogoj* oziroma *Cvetoslava* ali *Cvetogoj*, dalje *Borko* iz *Borislav*, *Stanko* in *Stanka* iz *Stanislav* oziroma *Stanislava* in še mnogo drugih. Nekdaj, pravzaprav do nedavna, je bilo pogosto, celo običajno, da je bilo prvorojencu ime tako kot očetu. Očetu Simonu, ki so ga klicali *Simko*, se je rodil sin *Simon*, ki so ga prav tako klicali *Simko*. Zaradi potrebe po razlikovanju med obema so mlajšega pogosto klicali z njegovo manjšalnico, ki je bila *Simčič*. In ko je pisar določil družini priimek, ga je pogosto povzel po klicni obliki imena hišnega gospodarja. Na ta način je nastala večina slovenskih priimkov, ki se končujejo na *-ič*. Tako kot sta iz klicne oblike *Simko* tvorjena patronimična manjšalnica in posledično priimek *Simčič*, je iz klicne oblike *Janko* tvorjen priimek *Jančič*, iz *Benko* *Benčič*, iz *Zorko* *Zorčič*, iz *Borko* *Borčič* iz *Stanko* *Stančič* in še približno 3000 drugih.

¹⁰ To se verjetno ohranja v slovenskem priimku *Sinko* (s patronimikom *Sinčič*), ki izkazuje asimiliran zapis prvotno dvoustničnega nosnika. Hipokoristik je neposredno potrjen že pribl. leta 1555 na hrvaškem Pelješcu kot *Simko*, iz katerega je tam tvorjen priimek *Sinkovič*. – Navaja Vekarić, *Anali Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku* 30 (1992), 62.